

AASTA TEGIJAD 2025

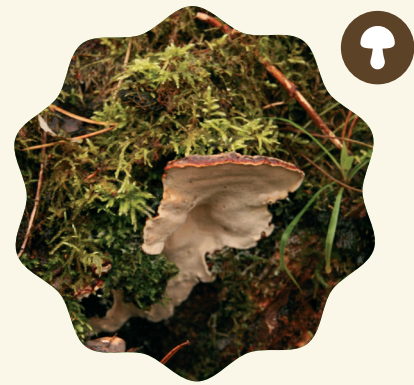
Juurepess

Heterobasidion spp.

Seeneperekond, mis Eestis on esindatud kahe liigiga: kuuse-juurepess ja männi-juurepess.

Juurepess on lagundaja ja tekitab okaspuude juurtel ja tüve alaosas südamemädanikku, puud jäävad nõrgaks või surevad paari aasta jooksul. Juurepess põhjustab Eesti puistutes majanduslikku kahju, kuid loob paljudele liikidele uusi elupaiku.

Foto: Tiia Drenkhan-Maaten

Pöder

Alces alces

230–290 cm

250–500 kg

Taimtoiduline: puittaimede võrsed ja koor, suvel ka rohttaimed.

Meie metsade suurim loom. Värvus pruunikasmust, jalad heledamad. Ninamikul on tal küür. Sigimisperiood algab augusti lõpus või septembri alguses. Maikuu sünnib 1–2 (harva kuni 4) vasikat, kes jäävad ema hoole alla üheks aastaks.

Foto: Charles J. Sharp, CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons

Kormoran

Phalacrocorax carbo

kuni 100 cm

2,6–3,7 kg

Kalad. Sööb neid kalu, mida hetkel ohtralt leida on.

Tumeda sulestikuga, püstise keha-hoiakuga hanesuurune lind. Nokk on tugev ja konksja otsaga. Pesitsusajal on paljude vanalindude kukal ja pea valgekirju ning reie peal on suur valge laik. Ujudes on kormoranil kere sügavamal vees, sest sulestik on osaliselt märguv ja luud vähem õõnsad.

Foto: Alexis Lours, CC BY 2.0, Wikimedia Commons

Euroopa angerjas

Anguilla anguilla

60–90 cm

0,4–2 kg

Põhitoiduks lamekarbid, kakandilised, väiksed põhjas elavad kalad.

Maduja kehaga angerjal on väikesed, nahas paiknevad soomused. Selg on sinakasmust, köht sinakas- või rohekasvalge, keha on kaetud paksu limakihiga. Angerjas on öise eluviisiga. Koeb Sargasso meres. Globaalselt kriitiliselt ohustatud liik.

Foto: David Perez, CC BY 3.0, Wikimedia Commons

Rohe-sambliku-öölane

Victrix umovii

27–31 mm

Puudel kasvavad samblikud

Vanad kuivad männikud

Rohe-samblikuöölane on väike, hea kaitsevõlvusega ööliblikas. Röövikud toituvad okaspuudel kasvavatel samblikel. Valmikud lendlevad ringi öösiti juunis-juulis. Rohe-samblikuöölane on haruldane ja kriitiliselt ohustatud liik.

Foto: Marko Mutanen, University of Oulu, Wikimedia Commons

Harilik saar

Fraxinus excelsior

kuni 40 m

Heitlehine. Lehed on paaritusulgjad saagja servaga liitlehed. Vili on tiivaga pähklike.

Kõige hiljem lehte minev kodumaine puu – lehtib pärast öitsemist mai keskel. Viljad valmivad sügisel, kuid püsivad puul kevadeni. Viimastel aastakümnetel on levinud ohtlik saarepuude haigus saaresurm, mille tõttu on jäänud saari vähemaks.

Foto: Agnieszka Kwiecień, Nova, CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons

Harilik roossammal

Rhodobryum roseum

kuni 5 cm

Varjulistes ja niisketes, huumusrikkastes kohtades maapinnal, kividel ja kõdupuidul.

Suured tumerohelised lehed on koondunud rosetina varre tippu nii, et samblavõsu näeb välja nagu varre otsas olev lilleõis. Paljuneb maa-aluselt varrelt kasvavate uute võsude ning eoskarpades valmivate eoste abil.

Foto: HermannSchachner, CC0, Wikimedia Commons

Püramiid-koerakäpp

Anacamptis pyramidalis

10–25 cm

Kasvab alvaritel ja lubjarikastel niitudel ning puisniitudel.

II kat

Eestis on see liik läänepoolse levikuga, seni on leitud taimi Saare-, Lääne- ja Pärnumaal. Öitseb juunis-juulis. Öitsemise algul on õisik püramiidjas, õied erkroosakaspunased. Tunnuseks on huulel õie suudmel paiknevad kaks väikest naastu (mügarikku).

Foto: Björn S., CC BY-SA 2.0, Wikimedia Commons

Klibumuld

Rähkmuldade alamliik, mis on kujunenud praeguste või endiste rannikualade karbonaatsel, peamiselt klibust koosneval lähtekivimil.

Klibuks nimetatakse ümardunud servadega väikseid lapikuid kive, mis oma kujult sobivad lutsuviskamiseks. Väikese viljakusega. Klibumuldadel on ülekaalus hõre lubja- ja kuivalembene taimestik. Kõige suurem on klibumuldade osakaal Lääne-Eesti saartel.

Foto: pk.emu.ee/userfiles/instituudid/pk/PK/muld/Aasta_muld_2025_Voldik_veeb.pdf

